

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2019 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: sędzia Ireneusz Lejczak (spr.)

Sędziowie: Elżbieta Kunecka

Irena Różańska-Dorosz

Protokolant: Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2019 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy (...) sp. z o.o. w L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

przy udziale P. L., M. W., D. K., G. G. (1)

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji (...) sp. z o.o. w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 listopada 2018 r. sygn. akt VII U 648/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I i poprzedzające go decyzje Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 10 sierpnia 2017 roku dotyczące G. G. (1) i P. L. w ten sposób, że ustala, iż do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne nie są wliczane diety otrzymane przez ubezpieczonych:

1. P. L. (1):

- za okres od 29 czerwca 2015 roku do 3 lipca 2015 roku w wysokości 1000 zł,**
- za okres od 5 lipca 2015 roku do 17 lipca 2015 roku w wysokości 2466,67 zł,**
- za okres od 20 lipca 2015 roku do 1 sierpnia 2015 roku w wysokości 2400 zł,**

2. G. G. (1) za okres od 1 września 2014 roku do 11 września 2014 roku w wysokości 2054,82 zł,

II. zmienia zaskarżony wyrok w pkt II w ten sposób, że obniża zasądzoną tam kwotę 2040 zł do kwoty 1800 zł,

III. *dalej idącą apelację oddala,*

IV. *zasądza od odwołującej się na rzecz strony pozwanej kwotę 1545 tytułem*

zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 30.11.2018 r. Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania (...) sp. z o.o. w L. od czterech decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z 10.08.2017r., którymi to decyzjami organ rentowy stwierdził, że:

- podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne G. G. (1), jako osoby wykonującej pracę na podstawie umowy o pracę w październiku 2014r., wynosi sumę otrzymanego wynagrodzenia za pracę i kwot wypłaconych z tytułu diet zagranicznych,
- podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne D. K., jako osoby wykonującej pracę na podstawie umowy o pracę w od sierpnia do listopada 2014r. wynosi sumę otrzymanego wynagrodzenia za pracę i kwot wypłaconych z tytułu diet zagranicznych,
- podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne M. W., jako osoby wykonującej pracę na podstawie umowy o pracę w od sierpnia 2014r. do sierpnia 2015r. wynosi sumę otrzymanego wynagrodzenia za pracę i kwot wypłaconych z tytułu diet zagranicznych,
- podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne P. L., jako osoby wykonującej pracę na podstawie umowy o pracę w od lipca do sierpnia 2015r. wynosi sumę otrzymanego wynagrodzenia za pracę i kwot wypłaconych z tytułu diet zagranicznych.

Ponadto zasądził od odwołującej się spółki na rzecz strony pozwanej kwotę 2.040,- złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego

Orzeczenie to oparł Sąd na następujących ustaleniach: (...) sp. z o.o. w L. prowadzi działalność gospodarczą, która polega m.in. na obróbce metali i montażu lub demontażu maszyn przemysłowych, sprzętu i wyposażenia, sprzedaży hurtowej i detalicznej różnych produktów przemysłowych (maszyn, wyposażenia magazynów), wynajmu i dzierżawy maszyn i urządzeń budowlanych, wynajmu z zarządzaniem nieruchomościami własnymi i dzierżawionymi. Firma wykonywała prace w siedzibie spółki oraz w miejscach prowadzenia działalności: R., J., G., L.. Oprócz działalności w kraju, wnioskodawca świadczył również usługi za granicą m.in. w Niemczech, Belgii, Holandii, Szwajcarii. Prace te polegały na demontażu hal, ścianek działowych, regałów, urządzeń i maszyn oraz czyszczeniem magazynów i hal. W celu wykonania konkretnych usług (...) sp. z o.o. wysyłała swoich pracowników, którym wystawiała polecenia wyjazdów służbowych. W poleceniach tych był zawarty okres na jaki pracownicy udali się do innego państwa oraz kwota diet przysługująca pracownikom w zależności od kraju pobytu za granicą. Koszty przejazdu i noclegów spółka ponosiła w całości, natomiast wyżywienia częściowo. Pracownicy byli delegowani na podstawie zaświadczeń A1. Wyjazdy były cykliczne. Zaświadczenia były wydawane na podstawie art. 13 ust. 1 Rozporządzenia Rady i Parlamentu WE nr 883/2004 z dnia 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego. Udział zagranicznych kontraktów, polegających na rozbiórce i demontażu urządzeń i obiektów wykonywanych przez wnioskodawcę w latach 2014-2015 w obrocie ogólnym wynosił 30%.

(...) sp. z o.o. zatrudniał m.in. zainteresowanych:

- P. L. (1) na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 17.02.2015 r. do 16.02.2017 r. na stanowisku monter-mechanik, miejsce wykonywania pracy - L.-B., z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 1750,00 zł.; płatnik składek wskazywał jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego minimalne wynagrodzenie obowiązujące w danym okresie czasu; P. L. (1) we wskazanych

okresach wyjeżdżał za granicę do pracy oraz otrzymywał diety: od 29.06.2015 r. do 03.07.2015 r. – 1000,00 zł, od 05.07.2015 r. do 17.07.2015 r. – 2466,67 zł, od 20.07.2015 r. do 01.08.2015 r. – 2400,00 zł.,

- G. G. (1) na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na okres od 18.08.2014 r. do 17.11.2014 r. na stanowisku monter-mechanik, miejsce wykonywania pracy R. z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 1680,00 zł.; płatnik składek wskazywał jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego minimalne wynagrodzenie obowiązujące w danym okresie; G. G. (1) we wskazanym okresie wyjechał za granicę do pracy oraz otrzymywał dietę za okres od 01.09.2014 r. do 11.09.2014 r. – 2054,82 zł.,
- D. K. na podstawie umowy o pracę na okres od 06.02.2008 r. do 06.02.2015 r. na stanowisku ślusarza, miejsce wykonywania pracy - R. z wynagrodzeniem 1150 zł, od 07.02.2015 r. do 06.02.2017 r. – 1750,00 zł.; płatnik składek wskazywał jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego minimalne wynagrodzenie obowiązujące w danym okresie czasu; D. K. we wskazanych okresach wyjeżdżał za granicę do pracy oraz otrzymywał diety: od 17.07.2014 r. do 25.07.2014 r. – 2255,37 zł, od 28.07.2014 r. do 03.08.2014 r. – 1273,36 zł, od 17.08.2014 r. do 31.08.2014 r. – 2683,62 zł, od 01.09.2014 r. do 12.09.2014 r. – 2330,01 zł, od 14.09.2014 r. do 19.09.2014 r. – 1093,94 zł, od 21.09.2014 r. do 26.09.2014 r. – 1091,88 zł, od 29.09.2014 r. do 2.10.2014 r. – 818,89 zł, od 06.10.2014 r. do 10.10.2014 r. – 1023,98 zł, od 13.10.2014 r. do 17.10.2014 r. – 1036,18 zł, od 15.06.2015 r. do 19.06.2015 r. – 1000,00 zł, od 26.09.2015 r. do 03.07.2015 r. – 900,00 zł, od 06.07.2015 r. do 10.07.2015 r. – 900,00 zł.,
- M. W. na podstawie umowy o pracę na czas określony w pełnym wymiarze czasu pracy na okres od 1.11.2013 r. do 31.07.2015 r. na stanowisku ślusarz, miejsce wykonywania pracy L., z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 1600,00 zł.; płatnik składek wskazywał jako podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne zainteresowanego minimalne wynagrodzenie obowiązujące w danym okresie; M. W. we wskazanych okresach wyjeżdżał za granicę do pracy oraz otrzymywał diety: od 2.07.2014 r. do 11.07.2014 r. – 2139,98 zł, od 13.07.2014 do 25.07.2014 r. – 2694,84 zł, od 28.07.2014 r. do 8.08.2014 r. – 2531,04 zł, od 10.08.2014 r. do 22.08.2014 r. – 3620,17 zł, od 25.08.2014 r. do 5.09.2014 r. – 3307,38 zł, od 8.09.2014 r. do 18.09.2014 r. – 2691,15 zł, od 21.09.2014 r. do 2.10.2014 r. – 2812,90 zł, od 20.10.2014 r. do 30.10.2014 r. – 2347,95 zł, od 04.11.2014 r. do 14.10.2014 r. – 2325,95 zł, od 18.11 do 27.11.2014 r. – 2090,35 zł, od 01.12.2014 r. do 5.12.2014 r. – 1039,63 zł, od 8.12.2014 r. do 19.12.2014 r. – 2562,30 zł, od 05.01.2015 r. do 14.01.2015 r. – 2144,25 zł, od 19.01.2015 r. do 23.01.2015 r. – 1600,98 zł, od 26.01.2015 r. do 31.01.2015 r. – 1237,18 zł, od 03.02.2015 r. do 06.02. 2015 r. – 833,90 zł, od 09.02.2015 r. do 13.02.2015 r. – 1044,58 zł, od 16.02.2015 r. do 20.02.2015 r. – 1045,00 zł, od 23.02.2015 r. do 27.02.2015 r. – 1037,38 zł, od 10.03.2015 r. do 13.03.2015 r. – 800,00 zł, od 16.03.2015 r. do 19.03.2015 r. – 800,00 zł, od 23.03.2015 r. do 27.03.2015 r. – 1000,00 zł, od 30.03.2015 r. do 03.04.2015 r. – 100,00 zł, od 21.04.2015 r. do 01.05. 2015 r. – 2200,00 zł, od 06.05.2015 r. do 15.05.2015 r. – 2200,00 zł, od 19.05.2015 r. do 22.05.2015 r. – 800,00 zł, od 26.05.2015 r. do 29.05.2015 r. – 800,00 zł, od 08.06.2015 r. do 18.06.2015 r. – 2266,67 zł, od 22.06.2015 r. do 24.06.2015 r. – 666,67 zł, od 01.07.2015 r. do 10.07.2015 r. – 2000,00 zł, od 13.07.2015 r. do 16.07.2015 r. – 700,00 zł.

Przy tych ustaleniach uznał Sąd Okręgowy, że istota sporu sprowadzała się do właściwego ustalenia czy praca wykonywana przez ubezpieczonych poza granicami kraju odbywała się ramach podróży służbowych, czy też na podstawie oddelegowania przez pracodawcę do wykonania tych prac. Powyższe determinuje bowiem obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne bądź od wynagrodzenia zasadniczego bez diet w przypadku wyjazdów służbowych, bądź od całości otrzymywanego wynagrodzenia w przypadku delegowania pracowników.

Wskazał dalej sąd I instancji, że zgodnie z art. 77⁽⁵⁾ § 1 kp, pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową w tym diety przeznaczone na zwiększone koszty wyżywienia. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego zdefiniował Sąd pojęcie podróży służbowej o dodatkowe kryteria, w szczególności w zakresie pozwalającym na rozróżnienie zwykłego wykonywania obowiązków pracowniczych poza ustalonym miejscem pracy a podróżą służbową. Przede wszystkim podniósł Sąd, że podjęcie

się przez pracownika podróży połączonej z wykonywaniem pracy na podstawie porozumienia z pracodawcą nie mieści się w granicach art. 77⁽⁵⁾ § 1 k.p. Dodatkowo wyróżnikiem podróży służbowej jest to, że jest ona zjawiskiem co do zasady sporadycznym i wyjątkowym w kompleksie obowiązków pracowniczych. Odwołał się również Sąd Okręgowy do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r., gdzie Sąd Najwyższy wskazał, że podróż służbową należy odróżnić od pracy, którą pracownik wykonuje w zatrudnieniu. Wówczas dłuższa praca, nawet za granicą, w jednym miejscu, nie może być uznana za podróż służbową. W szczególności takim, niebędącym podróżą służbową delegowaniem, jest podjęcie przez pracownika odbycia podróży połączonej z wykonaniem określonej pracy na podstawie porozumienia zawartego z pracodawcą. Zmiana miejsca pracy następuje też w przypadku delegowania w trybie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1996 r. nr 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. U. EU L1997.18.1.). Dla celów tej dyrektywy określenie "pracownik delegowany" oznacza pracownika, który przez ograniczony okres wykonuje swoją pracę na terytorium innego Państwa Członkowskiego, niż państwa w którym zwyczajowo pracuje (art. 2 ust. 1). Zatem należy zgodzić się z powołanym stanowiskiem Sądu Najwyższego, iż wykonywaniem zadania służbowego w rozumieniu art. 77 § 1 k.p. nie jest wykonywanie pracy określonego rodzaju, wynikającej z charakteru zatrudnienia. Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdził sąd I instancji, że nie można było uznać wykonywanej przez zainteresowanych pracy poza granicami kraju za zdarzenia incydentalne. M. W. na przestrzeni V-XII. 2014 r. miał takich wyjazdów 15, a w okresie od stycznia do lipca 2015 r. - 18. Z kolei D. K. od lipca do października 2014 r. wyjeżdżał 9 razy, a od czerwca do grudnia 2015 r. - 15 razy. W przypadku P. L. od lutego do grudnia 2015 r. takich wyjazdów było 22. Tylko w przypadku G. G. (1) miał miejsce 1 wyjazd we wrześniu 2014 r., ale w kontekście charakteru działalności gospodarczej wnioskodawcy, ilości wyjazdów pozostałych zainteresowanych, a także okresu jego zatrudnienia nie może on być traktowany odmiennie. Pokreślenia wymagało też i to, że były to z reguły wyjazdy tygodniowe. Przeciwno uznaniu pracy zainteresowanych za pracę wykonywaną w podróży służbowej przemawiało również wykonywanie przez nich w czasie wyjazdu zwykłych obowiązków pracowniczych. Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477 § 1 k.p.c. w pkt I oddalił odwołania w zakresie zaskarżonych decyzji dotyczących wszystkich zainteresowanych. W pkt II zasądził od odwołującej się na rzecz strony pozwanej kwotę 2040 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, przyjmując przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia odpowiednio wartość przedmiotu sporu w kwotach: G. G. (1) – 253 zł. (60 zł.), P. L. – 714 zł. (180 zł.), D. K. – 1724 zł. (600 zł.), M. W. – 5606 zł. (1200 zł.). Wyrok ten zaskarżyła odwołująca się spółka w całości zarzucając orzeczeniu naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 kpc, poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego polegające na przyjęciu przez sąd I instancji, że wyjazdy zagraniczne pracowników odwołującej się odbywały się w ramach oddelegowania, a nie podróży służbowej. W szczególności wadliwie uznał Sąd, że zagraniczne wyjazdy służbowe pracowników apelującej nie miały charakteru incydentalnego i trwały kilka miesięcy, gdy w rzeczywistości trwały one przeważnie kilka, najwyżej kilkanaście dni. Nie wziął pod uwagę Sąd Okręgowy też tego, że pracownicy nie byli przypisani do wykonania w całości całego zadania, ani do danego miejsca lecz wykonywali pracę w zależności od aktualnego polecenia albo w Niemczech albo w Belgii. Większość pracowników apelującej wykonywała pracę za granicą w marginalnym zakresie, co też wykluczało prawidłowość ustalenia, iż byli oni wysyłani cyklicznie do wykonywania tej pracy poza miejscem określonym w umowie o pracę. Wadliwość wskazanych ustaleń prowadziła – zdaniem apelującej – do naruszenia art. 775 kp. Wskazała bowiem apelująca, że w myśl tego przepisu pracę w podróży służbowej odróżnia od wykonywania pracy w oddelegowaniu (podczas pobytu czasowego) wystąpienie trzech aspektów: otrzymanie przez pracownika polecenia służbowego, wykonywanie przez pracownika podczas wyjazdu zadania służbowego i miejsce wykonywania tego zadania musi być poza stałym miejscem pracy i miejscowością, w której jest siedziba pracodawcy. Wszystkie te okoliczności definiujące podróż służbową wystąpiły w przypadkach wykonywania przez ubezpieczonych: P. L., P. G., M. W. i D. K. pracy podczas wyjazdów za granicę. Przy tak uzasadnionych zarzutach wniosła apelująca o zmianę zaskarżonego wyroku i zmianę poprzedzających go decyzji oraz stwierdzenie, że (...) sp. z o.o. w L. jako płatnik składek prawidłowo naliczyła składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych jako osób wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę; ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do

ponownego rozpoznania sądowni I instancji oraz o zasądzenie na rzecz strony powodowej od strony pozwanej kosztów postępowania za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwany organ wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od apelującej na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem II instancji według norm przepisanych. W ocenie strony pozwanej podniesiony w apelacji zarzut wadliwości ustaleń faktycznych był chybiony bowiem prawidłowo Sąd Okręgowy ustalił, że wyjazdy zagraniczne nie stanowiły wyłomu w zwykłym świadczeniu umówionej pracy przez pracowników apelującej spółki lecz przeciwnie – były w zasadzie głównym lub prawie głównym przejawem jej wykonywania, trwającym od kilku dni do kilku miesięcy. Stąd też nie można było tym wyjazdom przypisać cechy incydentalności. Za brakiem cech podróży służbowej przemawiała bezsporna – zdaniem organu – okoliczność, że ubezpieczeni (pracownicy) mieli świadomość, iż przedmiotem zawieranych umów była przede wszystkim praca poza granicami kraju.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Na wstępie należało przytoczyć niepowołany przez sąd I instancji i strony postępowania przepis § 2 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (tj. Dz.U. z 2015r., poz. 2236) zgodnie z którym, do podstawy wymiaru składek nie wchodzi diety i inne należności otrzymane przez pracownika z tytułu podróży służbowej. Skoro spór dotyczył zasadności zwiększenia podstawy wymiaru składek o otrzymane przez ubezpieczonych diety to właściwym było rozstrzygnięcie tego sporu w oparciu o ustalenia dotyczące prawidłowego zastosowania przez odwołującą się spółkę przepisu art. 77⁵ kp, a tym samym właściwego zakwalifikowania świadczonej przez ubezpieczonych pracy poza miejscem stałej pracy, jako pracy wykonywanej w podróży służbowej. W tym kierunku Sąd Okręgowy dokonał właściwych ustaleń faktycznych i przeprowadził trafną wykładnię przepisu art. 77⁵ kp odpowiednio umotywowaną argumentacją zawartą w przytoczonym przez Sąd orzecznictwie Sądu Najwyższego. Obszernie i przekonująco przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku kryteria podróży służbowej, odróżniające pracę wykonywaną podczas tej podróży od pracy tylko wykonywanej poza umówionym miejscem pracy, Sąd Apelacyjny w pełni podziela. Podkreślenia wobec tego jedynie wymagało wskazanie, że uprawnienia pracownika określone w art. 77⁵ kp są następstwem podporządkowania pracownika wynikającego ze świadczenia pracy pod kierownictwem pracodawcy. Prawo zatem pracodawcy do wydania pracownikowi polecenia dotyczącego wykonywania pracy poza umówionym miejscem pracy wynika z określonego w art. 22 § 1 kp kierowania przez pracodawcę procesem pracy, a w szczególności do wskazywania miejsca jej wykonywania. Oczywiście powyższe uprawnienie pracodawcy nie może trwale lub choćby znacząco zmieniać essentialia negotii umowy o pracę, w tym wynikającego z treści zawartej umowy o pracę – miejsca jej świadczenia. Z tej racji należy wnosić, że oparte na poleceniu służbowym wykonywanie pracy poza ustalonym w umowie miejscem musi mieć charakter wyjątkowy, co charakteryzuje się incydentalnością i, co do zasady, krótkotrwałością takiej zmiany miejsca pracy. W sytuacji, gdy zmianie miejsca pracy nie można przypisać powyższych kryteriów podróży służbowej, a w szczególności, gdy wykonywanie pracy poza umówionym miejscem staje się regułą lub znacznie przekracza zakres incydentalności należy stwierdzić umowną zmianę warunków zatrudnienia w zakresie miejsca świadczenia pracy. Domniemanie zgody pracownika na zmianę warunków zatrudnienia wyprowadzać można, w zależności od okoliczności faktycznych, m.in. z faktu uzyskania przez pracownika wyższego przychodu wskutek nieopodatkowania i nieoskładkowania części wynagrodzenia, kwalifikowanego formalnie jako diety. Słusznie w tej kwestii sąd I instancji stwierdził, że zgoda pracowników na zmianę miejsca wykonania pracy, czy też na określenie tego stanowiska w sposób „ruchomy” (obszarowy) wyklucza możliwość przyjęcia pracy tego pracownika w warunkach podróży służbowej.

Przy tak prawidłowo przeprowadzonym wywodzie prawnym słusznie oddalił Sąd Okręgowy odwołania od decyzji dotyczących ubezpieczonych: M. W. i D. K.. Wbrew twierdzeniom apelacji rozmiar i częstotliwość wykonywania przez tych ubezpieczonych prac zagranicą wykluczały możliwość uznania tych wyjazdów za incydentalne odstępstwo od zasady wykonywania pracy w miejscu wskazanym w umowie o pracę. Fakt, że ubezpieczony M. W. w okresie od lipca 2014r. do lipca 2015r., w każdym miesiącu wykonywał pracę poza miejsce wskazanym w umowie o pracę (poza

granicami Polski) oraz krótkie (kilku lub kilkunastodniowe) przerwy między tymi wyjazdami wykluczały uznanie świadczonej w ramach tych wyjazdów pracy za pracę wykonywaną w podróży służbowej. Podobnie rzecz miała się w przypadku decyzji dotyczącej D. K., który – w okresach od lipca października 2014r. i od czerwca do lipca 2015r. – intensywnie wykonywał pracę poza granicami kraju. Te niekwestionowane przez apelującą ustalenia prowadzić musiały do wniosku, że za zgodą pracowników doszło do zmiany, w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach, warunków zatrudniania w zakresie miejsca wykonywania pracy tych ubezpieczonych – co wykluczało uznanie wówczas wykonywanej pracy za wykonywaną w trakcie podróży służbowej. Konsekwencją tego było prawidłowe oddalenie odwołań dotyczących tych ubezpieczonych, gdyż wypłacone im diety miały charakter wynagrodzenia za pracę, kwalifikowanego na podstawie § 2 pkt. 16 cyt. rozporządzenia z 18.12.1998 roku. Mając to na względzie apelację w powyższym zakresie należało oddalić (art. 385 kpc).

Apelacja zasadna była natomiast w zakresie decyzji dotyczących ubezpieczonych: P. L. i G. G. (1). Przedstawiona przez sąd I instancji argumentacja dotycząca P. L. nie przystawała do dokonanych przez ten Sąd ustaleń. Sąd ten bowiem ustalił (co odzwierciedla materiał dowodowy), że P. L., będąc zatrudnionym od 17.02.2015r. do 16.02.2017r. wyjeżdżał za granicę i otrzymywał diety tylko w okresach od 29 czerwca do 3 lipca, od 5 do 17 lipca i od 20 lipca do 1 sierpnia 2015r., co w żaden sposób nie dawało Sądowi podstawy do wyprowadzenia wniosku o 22 wyjazdach za granicę celem świadczenia pracy. Trzy kilkunastodniowe wyjazdy na przestrzeni dwóch lat pracy niewątpliwie spełniały wykładane wyżej kryterium incydentalności zmiany miejsca pracy. Identycznie rzecz miała się z decyzją dotyczącą G. G.. W tym przypadku Sąd Okręgowy zauważając epizodyczność jedenastodniowego wyjazdu służbowego tego ubezpieczonego uznał, że i w jego sytuacji należy wykluczyć podróż służbową ze względu na „charakter działalności gospodarczej wnioskodawcy, ilość wyjazdów pozostałych zainteresowanych, a także okresu jego zatrudnienia”. Ocena ta była błędna. Przede wszystkim należało wskazać, że zaskarżone decyzje miały charakter indywidualnych, dotyczących poszczególnych ubezpieczonych i określały wysokość podstawy składek wymienionych w decyzjach osób. Wnioskowanie zatem dotyczące zasadności decyzji obejmującej ubezpieczonych na podstawie ustaleń dotyczących innych pracowników płatnika składek należało uznać za nieuzasadnione, tym bardziej że ustalenia Sądu sprzeczne były z faktami dotyczącymi ubezpieczonych P. L. i G. G.. Niezależnie od tego należało wskazać, że „charakter działalności wnioskodawcy” nie wskazywał na to, iż prowadził on działalność gospodarczą głównie poza granicami kraju, co ewentualnie mogłoby uzasadniać przyjęcie, że - co do zasady – zatrudnia on pracowników z zamiarem świadczenia przez nich pracy poza miejscem wskazanym w umowie o pracę. Takiemu wnioskowi sprzeciwiał się ustalony przez sąd I instancji fakt osiągnięcia przez odwołującą się spółkę przychodu z działalności głównie prowadzonej w kraju (ok. 70%). Ponadto jednoznaczny fakt marginalnego w przypadku P. L. i epizodycznego oddelegowania G. G. do pracy za granicą nakazywał uznać te wyjazdy za podróże służbowe i wypłaconego z tego tytułu diety za niewchodzące w skład podstawy wymiaru składek (§ 2 pkt 15 cyt. rozporządzenia z 18.12.1998r.). Mając to na względzie zaskarżony wyrok w tej części należało zmienić (art. 386 § 1 kpc) i orzec jak w punkcie I sentencji wyroku Sądu Apelacyjnego. Orzekając o kosztach postępowania (pkt. II i IV sentencji) Sąd Apelacyjny miał na uwadze wartość przedmiotu sporu (i wartość przedmiotu zaskarżenia) dla każdej z osobna z rozpoznanych łącznie spraw. Na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc oraz przy uwzględnieniu § 2 pkt 1i pkt 2 w przypadku odwołującej się oraz § 2 pkt 3 i pkt 4 w przypadku strony pozwanej (rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r.: w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz w sprawie opłat za czynności adwokackie) koszty te zasądzono jako różnicę wynikającą z uwzględnienia apelacji dotyczących odwołań od decyzji obejmujących P. L. i G. G. oraz oddalenia dalej idącej apelacji.

Elżbieta Kunecka Ireneusz Lejczak Irena Różańska-Dorosz

R.S.